

Núm. de Rotlle: TSJP 000026/2020

Núm. de Causa: 6000103/2019

SENTÈNCIA 19-2020

PARTS:

Apel·lant: Sr. T.E.H.

Advocada: Sra. Marta ARMENGOL ASENJO

Apel·lats: Sra. I.A.

Advocada: Sra. Concepció CRIADO FERNANDEZ

MINISTERI FISCAL

COMPOSICIÓ DEL TRIBUNAL:

President: Sr. Yves PICOD

Magistrades: Sra. Marie CONTE

Sra. Fàtima RAMIREZ SOUTO

Andorra la Vella, vint de juliol de dos mil vint.

En el recurs d'apel·lació interposat contra la sentència dictada per Tribunal de Corts, en data 21 de gener de 2020, en la causa de referència, seguida per quatre delictes majors de maltractament en l'àmbit domèstic, per quatre delictes majors de lesions doloses que han requerit per a la seva curació tractament mèdic posterior a la primera assistència i per dues contravencions penals de lesions doloses, els components de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia expressats al marge s'han constituït per a la vista i decisió, és ponent el **Sr. Yves PICOD**.

ANTECEDENTS DE FET

I.- RESULTANT: que el Tribunal de Corts va dictar sentència en data 21 de gener de 2020 amb la següent part dispositiva:

“DECIDEIX :

“CONDEMNAR T.E.H., com a responsable penalment, en concepte d'autor de quatre delictes majors de maltractament en l'àmbit domèstic, de quatre delictes majors de lesions psíquiques que han requerit per a la seva curació tractament mèdic posterior a la primera assistència i de dues contravencions penals de lesions doloses, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a la pena de DIVUIT MESOS DE PRESÓ CONDICIONAL pels delictes majors referits, amb un termini de suspensió de la condemna de quatre anys i UN MES D'ARREST NOCTURN CONDICIONAL per les esmentades contravencions penals, amb el mateix termini de suspensió d'un mes, així com se'l condemna al pagament de les despeses processals causades, inclosos els honoraris del lletrat de l'acusació particular, a determinar en període d'execució de sentència, com també les taxes judicials, que ascendeixen a DIVUIT EUROS AMB TRES CÈNTIMS (18,03 €).

En concepte de responsabilitat civil l'acusat T.E.H. haurà d'indemnitzar a:

- La CASS en la suma de CINQ-CENTS DIVUIT EUROS AMB DEU CÈNTIMS (518,10 €).

- La perjudicada I.A. en la suma de DOS MIL CINQ-CENTS EUROS (2.500 €)”.

II.- RESULTANT: que la sentència es recolza en els següents fets provats:

“El processat T.E.H., nascut en data xxx de febrer de xxx, de nacionalitat marroquina, i sense antecedents penals, i I.A., van contreure matrimoni al Marroc en data 13 de gener de 2012, després que en un viatge de vacances que feu E.H. a Nador (Marroc) veiés pel carrer a A., que aleshores tenia 17 anys i mig, quan aquesta anava a matricular-se a la universitat, seguint-la fins a casa seva, on es presentà al cap d'uns dies per demanar als seus pares la mà d'A., dient-los-hi que s'havia enamorat de la seva filla, que ella podria seguir estudiant a Andorra i que ell, que era una bona persona i treballadora, la cuidaria molt, donant aquells el consentiment a fi que es poguessin casar de forma immediata, un cop aquella hagués complert 18 anys.

Una vegada arribats al Principat i passat un escàs període de temps, en que ell es mostrava content perquè havia contret matrimoni amb una noia marroquí que li agradava i que era “verge”, seguint la cultura del seu país, de sobte tot va canviar, mostrant E.H. una actitud possessiva, començant a menysprear i a insultar de forma reiterada a A., dient-li expressions com: “puta, perra, zorra”, “eres de usar y tirar, como las bragas”.

Més concretament, en data 8 d'octubre de 2012, el processat E.H., després de discutir amb A., l'agafà pel pit, la llençà a terra i li trepitjà voluntàriament la mà dreta, provocant-li un hematoma.

Així mateix, en data 3 de desembre de 2013, mentre A. es trobava a la dutxa ensabonada, el processat entrà a la sala de bany i li manifestà "puta sal ya y coge al niño que està llorando", tancant-se ella a l'interior per poder-se treure el sabó, aconseguint ell obrir la porta amb un estri que anà a buscar a la cuina, provocant una situació de temor a A., que li agafà un tremoló i va caure a terra, sense que es podés vestir.

En data 21 de desembre de 2013, mentre A. estava a l'habitació del domicili conjugal, donant el pit al fill que tenen en comú i com que aquest plorava, la qual cosa molestava al processat, aquest li manifestà: "hija de puta, perra, vete al comedor", tot propinant-li un cop a la part esquerra del coll i buidant-li per sobre una ampolla d'aigua.

Tanmateix en data 11 de gener de 2014, el processat li propinà un cop al lateral esquerra del coll, fent-la caure a terra, arrossegant-la fins al llit i impedit que truqués per telèfon, així com que sortís de l'habitació amb sengles cops a les galtes i a la part posterior del cap.

A conseqüència d'aquestes agressions, A. patí cervicàlgia a hemicoll esquerre, eritema, contusió a la mà dreta i al dors de la mateixa mà, cefalea de característiques tensionals, i un estat d'ansietat i nerviosisme, patint un trastorn adaptatiu de tipus mixt ansiós depressiu que s'hauria agreujat i enquistat degut, entre altres, als maltractaments rebuts, que requeria tractament mèdic.

No ha quedat acreditat que I.A. tingués cap problema de salut quan vivia al Marroc, havent-li desaparegut l'estat d'ansietat que ha patit, després d'haver-se divorciat de E.H. i d'haver començat una nova vida de parella amb altra persona".

III.- RESULTANT: que la representació lletrada de T.E.H. formula recurs d'apel·lació contra l'esmentada sentència, sol·licitant la revocació de la mateixa i s'acordi el següent:

- Amb caràcter principal que s'absolgui al seu defensat.
- Amb caràcter subsidiari, que se'l condemni a una pena de presó de 9 mesos de presó condicional pels delictes majors, amb un termini de suspensió de la condemna de 2 anys i a una pena d'arrest nocturn condicional per les contravencions penals, amb un termini de suspensió de la condemna d'un mes.
- En concepte de responsabilitat civil, a satisfer un import màxim de 1.850 euros concepte de *pretium doloris* a la Sra. I.A. i un import màxim de 226,74 euros a satisfer a la CASS.

Principalment, la defensa manifesta el seu desacord amb la relació de fets efectuada tant pel Ministeri Fiscal com per l'acusació particular, negant que el seu defensat hagués maltractat a I.A., i que la causa de que aquesta patís un trastorn adaptatiu de tipus mixt ansiós-depressiu podia ser degut a la seva joventut i el seu entorn social, per quant arriba a Andorra sense tenir cap familiar al país.

Reprotxa sobretot a la sentència una apreciació discriminatòria dels fets d'autes ja que el Tribunal parteix d'una idea preconcebuda de "*cultura maltractadora*" per determinar que el Sr. E.H. ho és, vulnerant-se així el principi de presumpció d'innocència.

IV.- RESULTANT: que la defensa d'I.A. s'oposa al recurs d'apel·lació formulat, sol·licitant la íntegra confirmació de la sentència objecte de recurs, i la imposició al Sr. T.E.H les costes judicials, inclosos els honoraris d'advocat.

La representació lletrada de la Sra. I.A. considera la sentència objecte de recurs, ajustada a Dret. Entén que enlloc es diu que es pressuposi que el Sr. H. sigui un maltractador per la seva nacionalitat d'origen i que al contrari dels arguments esgrimits pel recurrent, el tribunal *a quo* valora i aprecia els fets, els quals han quedat sobradament provats tot i haver estar negats pel condemnat.

V.- RESULTANT: que el Ministeri Fiscal per informe de data 12 de març de 2020, s'oposa al recurs formulat interessant la confirmació íntegra de la sentència objecte de recurs, en considerar que aquesta fonamenta àmpliament la condemna de E.H., en base a la prova practicada, i que les agressions i lesions han resultat acreditades, així com el nexa causal entre agressió i lesió. Entén que la pena imposada ha estat ben valorada pel Tribunal de Corts i no procedeix la seva modificació per no trobar-se justificada.

FONAMENTS DE DRET

I.- CONSIDERANT: que pressuposar, com fa la part recurrent, que la Sentència d'instància ha condemnat a E.H. pel fet de tenir nacionalitat marroquina, per quan la seva cultura es pot qualificar de maltractadora en relació a la dona, és ocultar les nombroses proves directes i indirectes reunides en la instrucció del dossier, detallades amb molta precisió en la resolució del Tribunal de Corts.

En efecte, malgrat l'al·lusió innecessària i no compartida per aquesta sala, de la sentència a la cultura marroquina per explicar el context de les relacions entre les parts, el Tribunal de Corts motiva la seva decisió de manera explícita i completa per condemnar a E.H., sense ninguna voluntat de discriminació.

La condemna es fonamenta en les constatacions objectives dels metges (informes d'urgències de 8 d'octubre de 2012 i el del 21 de desembre de 2013), el testimoniatge de la víctima, sobretot el del dia de la vista oral: es tracta d'una declaració explícita i rotunda, sense que s'hagi acreditat cap motiu que permeti entendre que pretengui perjudicar gratuïtament al seu ex-marit. Es fonamenta també en la concordança de les opinions professionals del psiquiatra Dr. J.C., de l'educadora social M.P., en l'opinió professional del metge Forense Dr. H. i de la psicòloga E.B., professionals als que difícilment podia haver enganyat la perjudicada.

Més particularment, és significatiu el testimoniatge de la Sra. M.P.G., educadora social núm. 4 del Servei d'Atenció a les víctimes de violència de gènere, al manifestar que va conèixer a la senyora I.A. a l'octubre de 2012, quan van rebre una trucada per part de la psicòloga del cos de policia, que els hi digué, *“que hi havia una dona que manifestava situacions de violència de gènere però que no volia denunciar”*. *“Arriben a la conclusió que hi ha maltractament perquè ella explica el relat, hi havia varies professionals, ella, la psicòloga i la jurista. El discurs quadrava molt amb les seves reaccions i emocions en casos de violència de gènere”*. *“Al 2012 es va activar moltes vegades el protocol d'urgències i ella l'acompanyava perquè hi havia lesions físiques i psicològiques i ella deia que eren per violència de gènere. Ella no volia denunciar al principi. Al 2012 recorda que la va acompanyar 3 vegades, 2 per estat d'ansietat i l'altra físic i per ansietat...”*. *“No tenien cap dubte que hi havia violència de gènere”*. Malauradament és normal que les dones maltractades tornin amb la parella, ja que *“produeix dependència emocional de la víctima envers el seu agressor, encara que els de fora no ho entenguin...”*. *“En el cas de la Sra. I. a part del maltractament psicològic i físic, explicava el maltractament social, que no la deixava relacionar-se amb gent, que només la deixava anar a classes de català i a l'autoescola, no tenia la família aquí i amb 18 anys necessitava el seu recolzament i suport, estava molt insegura amb baixa autoestima i li costava agafar decisions, es sentia molt sola i li va costar trencar la relació i denunciar”*.

Aquesta situació queda confirmada pel pèrit psiquiatra Dr. J.C.G., que va revisar tots els informes del Servei d'Urgències de l'Hospital de Nostra Senyora de Meritxell compatibles amb alteracions emocionals de la Sra. I.A., constant en els darrers que els quadres d'ansietat i la inestabilitat emocional que presentava guardaven relació amb els maltractaments i agressions físiques de la seva ex-parella.

Si el trastorn mixt ansiós-depressiu patit per A. no té un origen únic, com expressà clarament en el seu informe el Dr. H., no consta que aquella hagi tingut cap altre atac d'ansietat des de que es divorcià de E.H., el què evidència que els atacs que sofria A. de forma habitual i constant al matrimoni provenien de la conducta del recurrent.

Per altra part, el fet que la víctima hagués tingut varies vegades comportaments d'ansietat extrema i mentint en altres ocasions en quant a les seves prestacions socials, com ho subratlla la defensa, no significa que els fets d'autes hagin sigut inventats per ella.

El fet de què, en el seu dia es proposés una custòdia compartida en relació al fill comú, de cap manera no resta veracitat a la realitat dels maltractaments patits per A., ja que no és fins fa dos o tres anys que es va canviar el criteri, com ho subratlla el Ministeri Fiscal.

II.-CONSIDERANT: que els fets declarats provats són legalment constitutius:

A) De quatre delictes majors de maltractament en l'àmbit domèstic, tipificats a l'article 114.2 del Codi penal.

B) De quatre delictes majors de lesions psíquiques que han requerit per a la seva curació tractament mèdic posterior a la primera assistència, tipificats a l'article 113.2 del Codi penal.

C) De dues contravencions penals de lesions doloses, tipificades a l'article 476.2 del mateix text legal.

En efecte, els varis episodis de lesions doloses de caràcter psíquic són quatre i no tres, com pretén el recurrent, recordant que la jurisprudència té establert que n'hi ha prou per considerar que el tractament era necessari per la víctima, per considerar que els fets són delicte major, encara que pels motius que sigui aquella no l'hagi seguit.

Per altra part, dels quatre delictes de maltractament en l'àmbit domèstic s'han acreditat dos a partir dels informes d'urgències, però dos altres deriven de les declaracions de la víctima i de la educadora social.

En tot cas, la pena és global i pren en consideració el conjunt dels delictes.

En quant a les contravencions penals de lesions doloses patides per I.A., trepitjada a la mà -el dia 8 d'octubre de 2012-, i cop al coll -21 de desembre de 2013- han quedat degudament demostrades, pel conjunt de les proves i no sols per les manifestacions de la pròpia víctima, així com els informes del servei d'urgències de l'hospital de Nostra Senyora de Meritxell i per la declaració de la Sra. M.P.G., educadora social del Servei d'Atenció a les víctimes de violència de gènere de l'àrea de polítiques d'igualtat del Ministeri d'Afers Socials: essent la persona que va atendre des d'un primer moment a la víctima, que presentava tots els símptomes de dona maltractada, no volent aquesta en un principi rebre ajuda, ni denunciar al seu espòs, Per altra part, el Dr. HERRERO, acredita com es produïren les lesions al efectuar el seu dictamen; afegeix que després d'analitzar tots els informes mèdics realitzats, la versió de la víctima quadra perfectament amb el resultat lesiu sofert.

III.- CONSIDERANT: que no concorren en l'acusat circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal.

Que a efectes de determinació de la penalitat, el Tribunal ha tingut en compte, de conformitat a l'establert a l'article 56 del Codi penal, d'una banda, l'antiguitat dels fets enjudiciats i la manca d'antecedents penals de E.H. i d'altra, la manca de penediment del agressor que nega els fets.

Li imposa la pena moderada de divuit mesos de presó condicional simple pels delictes majors, amb un termini de suspensió de la condemna de quatre anys i un mes d'arrest nocturn condicional, amb el mateix termini de suspensió per les contravencions penals.

IV.- CONSIDERANT: que tot responsable d'un il·lícit penal ho és també civilment, d'acord amb el que estableix l'article 90 del Codi penal. Els conceptes de responsabilitat civil i la quantificació que dels mateixos efectua la sentència d'instància es troben plenament justificats en la mateixa, i dels fets dels que porten causa.

En efecte, el Tribunal de Corts condemna al recurrent E.H. de manera motivada i pertinent a indemnitzar, seguint els criteris jurisprudencials establerts pels Tribunals andorrans, en les següents quantitats:

- 1) A la CASS, en la suma de 518,10 €, que és l'import total del reemborsament de les despeses abonades a la víctima, doncs no sols ha d'abonar les derivades de les lesions físiques, sinó també les provinents

dels atacs d'ansietat patits per aquella, doncs ha quedat del tot acreditat que els mateixos estan relacionats amb el comportament del recurrent durant el temps que durà la relació de parella entre ambdós.

2) A la perjudicada I.A., la quantitat de 2.500 € pel *pretium doloris*, és a dir:

a) 1.500 €, pel concepte de *pretium doloris físic*, valorat pel metge forense Dr. C.H. en 1/7, que coincideix amb la banda alta de la valoració, compte tingut les circumstàncies de proximitat amb la víctima.

b) 1.000 €, pel concepte de *pretium doloris psíquic*, valorat pel metge forense Dr. C.H. en 0,5-1/7, diferent a l'anterior, i, per tant, que s'ha de quantificar de manera separada.

3) el pagament de les despeses processals causades, inclosos els honoraris del lletrat de l'acusació particular, a determinar en període d'execució de sentència.

Vistos la Constitució, el Codi penal, el Codi de procediment penal, la jurisprudència aplicable, i altres fonts del dret del Principat d'Andorra, els magistrats de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDIM:

- 1- DESESTIMAR el recurs interposat per la representació lletrada del Sr. T.E.H.
- 2- CONFIRMAR íntegrament la Sentència recaiguda en data 21 de gener de 2020.
- 3- Condemnar el recurrent al pagament de les despeses processals causades pel recurs.

Aquesta sentència és ferma i executiva.

Així, per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho manem i signem.